

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross-sectional survey study) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม

2. พื้นที่ดำเนินการวิจัย

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อำเภอเมือง ของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคใต้ จำนวน 3 แห่ง

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อำเภอเมือง ของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคใต้ ปีการศึกษา 2549 จำนวนทั้งหมด 4,596 คน

3.2 การคำนวณขนาดตัวอย่าง

การคำนวณขนาดตัวอย่าง ได้จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วน และกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % มีสูตรการคำนวณดังนี้ (อรุณ จิรวัฒน์กุล, 2544)

$$n = \frac{NZ_{\alpha/2}^2 P(1-P)}{e^2 (N-1) + Z_{\alpha/2}^2 P(1-P)}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อำเภอเมือง ของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคใต้ ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งหมด 4,596 คน

Z = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 1.96 เมื่อกำหนดให้ความเชื่อมั่น 95%

P = สัดส่วนของพฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ใช้ผลการศึกษาของสุปรียา รามการุณ (2544) ในด้านอัตราการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา คือ 0.23

e = ความคลาดเคลื่อนของค่าประมาณที่แตกต่างไปจากค่าจริง กำหนดให้ความคลาดเคลื่อน 17%

$$\text{ดังนั้นค่า } e = (0.23)(0.17)$$

$$e = 0.04$$

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{4,596 \times (1.96)^2 \times 0.23(1-0.23)}{(0.04)^2 (4,596-1) + (1.96)^2 \times 0.23(1-0.23)}$$

$$n = 390 \text{ คน}$$

ขนาดของตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 390 คน

ในการศึกษาคั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มซึ่งจะต้องเพิ่มจำนวนตัวอย่างโดยการปรับขนาดตัวอย่างด้วยขนาดของ design effect

จากการทบทวนรายงานการวิจัยไม่สามารถหาค่า design effect จากข้อมูลที่ได้ศึกษาไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงประมาณค่า design effect โดยพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างกลุ่มของตัวแปรผลที่ต้องการศึกษามีมากน้อยเท่าไร โดยปกติถ้าไม่ใช้เรื่องของการระบาดของโรค design effect ประมาณ 2 (อรุณ จีรวัดณ์กุล, 2547)

$$n_{CLUS} = n_s \times D$$

$$n_{CLUS} = 390 \times 2$$

$$n_{CLUS} = 780$$

ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้หลังจากที่มีการปรับค่าด้วยขนาดของ design effect เท่ากับ 780 คน และเพื่อป้องกันการได้รับแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเพิ่มอีก 15 % เป็น 900 คน

3.3 การสุ่มตัวอย่าง

โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มชั้นเดียว (One stage cluster sampling) ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ 900 คน ห้องเรียนมีทั้งหมด 238 ห้องเรียน เฉลี่ยห้องเรียนละ 19 คน ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างห้องเรียนจำนวน 48 ห้องเรียน เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่ต้องการ โดยห้องเรียนตัวอย่างที่สุ่มได้จะเก็บข้อมูลทุกคนในห้องเรียนนั้น ตามขั้นตอนดังนี้

(1) เรียงลำดับสาขาวิชาซึ่งมีทั้งหมด 35 สาขาวิชา ในการเรียงได้เลือกสาขาที่มีลักษณะใกล้เคียงกันให้อยู่ติดกัน จากนั้นก็นำห้องเรียนในแต่ละสาขาวิชามาเรียงลำดับอีกครั้ง

(2) คำนวณหาช่วงของการสุ่ม (Sampling Interval) ในแต่ละห้องเรียนโดยใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

$$I = \frac{N}{n}$$

เมื่อ I = ช่วงของการสุ่ม

N = จำนวนห้องเรียนทั้งหมดเท่ากับ 238 ห้องเรียน

n = จำนวนห้องเรียนที่ต้องการสุ่มเท่ากับ 48 ห้องเรียน

แทนค่าในสูตร

$$I = \frac{238}{48}$$

$$I = 4.95$$

$$I = 5$$

ช่วงของการสุ่มที่คำนวณได้เท่ากับ 5

(3) จากนั้นใช้การสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยจัดเรียงห้องเรียนทั้งหมดจำนวน 238 ห้องเรียน สุ่มหาตำแหน่งเริ่มต้นของห้องเรียนแรก (random start) ตั้งแต่ห้องเรียนที่ 1 - 5 โดยวิธีการจับฉลาก ได้ห้องเรียนที่ 1 เมื่อ ได้ห้องเรียนเริ่มต้นแล้วจากนั้นก็หาห้องเรียนที่ตกเป็นตัวอย่างถัดไปโดยบวกด้วยค่าของช่วงการสุ่ม (5) ดังนี้ คือ ห้องเรียนที่ 1, 6, 11, 16, 21,....., 236

(4) จะ ได้ห้องเรียนที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้รวมจำนวนทั้งหมด 48 ห้องเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

4.1.1 ศึกษารายละเอียดจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

4.1.2 กำหนดขอบเขตและโครงสร้างของเนื้อหา ที่จะสร้างแบบสอบถาม ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

4.1.2 ร่างแบบสอบถาม

4.2 ลักษณะเครื่องมือ

4.2.1 เครื่องมือเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามประเภทตนเอง (Self-Administered Questionnaire) เนื่องจากพฤติกรรมทางเพศ โดยเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์ เป็นประเด็นละเอียดอ่อน ซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคล เพื่อความสะดวกใจในการตอบ เครื่องมือที่เหมาะสมในการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 9 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ข้อมูลเชิงนามับ (Categorical data) ได้แก่ เพศ ระดับชั้นการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ความเพียงพอของเงินที่ได้รับระหว่างเรียน และลักษณะการพักอาศัยขณะที่ยังเรียนในปัจจุบัน ข้อคำถามมีลักษณะให้เลือกคำตอบวัด โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ข้อมูลต่อเนื่อง (Continuous data) ได้แก่ อายุ จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือน ข้อคำถามมีลักษณะให้เติมคำตอบ วัดเป็นค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่ช่วยเสริมสร้างความผูกพันและความมั่นคงในครอบครัว ประกอบด้วยการชื่นชมคุณค่าของสมาชิกในครอบครัว มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างกัน และมีการยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นข้อความที่ประยุกต์มาจากแบบสอบถามของ อนงค์ ชีระพันธ์ (2544) และกุหลาบ รัตนตั้งธรรม (2540) ข้อคำถามเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

ประจำ	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ
บ่อยครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นบางครั้ง

นานๆ ครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นไม่สม่ำเสมอ
ไม่เคย	หมายถึง	ไม่เคยมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ลักษณะของข้อคำถามเชิงบวก ถ้าตอบ ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย ให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ส่วนข้อคำถามเชิงลบ ถ้าตอบ ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย ให้คะแนนเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ และมีการแปลผลคะแนน จัดกลุ่มโดยวิธีการกำหนดเกณฑ์ตามช่วงคะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) โดยใช้คะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด และนำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับการวัดที่ต้องการ 3 ระดับ

ระดับของความสัมพันธ์ในครอบครัว	ค่าคะแนนเฉลี่ย
มีความสัมพันธ์ในครอบครัวระดับสูง	3.68 - 5.00
มีความสัมพันธ์ในครอบครัวระดับปานกลาง	2.34 - 3.67
มีความสัมพันธ์ในครอบครัวระดับต่ำ	1.00 - 2.33

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมในครอบครัว เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับวิถีปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม ซึ่งบิดา มารดาหรือผู้ปกครองใช้ในการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู วัยรุ่นซึ่งเป็นรูปแบบที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด เป็นข้อความที่ประยุกต์มาจากแบบสอบถามของ อดองค์ ชิระพันธ์ (2544) ข้อคำถามเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

ประจำ	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ
บ่อยครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นบางครั้ง
นานๆ ครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นไม่สม่ำเสมอ
ไม่เคย	หมายถึง	ไม่เคยมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

ข้อคำถามให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ ถ้าตอบ ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย ให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 และมีการแปลผลคะแนน จัดกลุ่มโดยวิธีการกำหนดเกณฑ์ตามช่วงคะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) โดยใช้คะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด และนำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับการวัดที่ต้องการ 3 ระดับ

ระดับของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่ไม่เหมาะสม	ค่าคะแนนเฉลี่ย
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่ไม่เหมาะสมระดับสูง	3.68 - 5.00
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่ไม่เหมาะสมระดับปานกลาง	2.34 - 3.67
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่ไม่เหมาะสมระดับต่ำ	1.00 - 2.33

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามด้านทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ เป็นคำถามปลายปิด เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพจิตใจ ความคิดและปฏิกิริยาที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือปฏิกิริยาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเป็นการแสดงถึงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ของตัวนักศึกษา สร้างขึ้นตามแบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert scale) เป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกนึกคิดของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกนึกคิดของท่าน
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตัดสินใจไม่ได้ว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกนึกคิดของท่านหรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของท่าน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของท่านมากที่สุด

ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ลักษณะของข้อคำถามเชิงบวก ถ้าตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ส่วนข้อคำถามเชิงลบ ถ้าตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ และมีการแปลผลคะแนน จัดกลุ่มโดยวิธีการกำหนดเกณฑ์ตามช่วงคะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) โดยใช้คะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด และนำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับการวัดที่ต้องการ 3 ระดับ

ระดับทัศนคติ	ค่าคะแนนเฉลี่ย
ทัศนคติเหมาะสมระดับสูง	3.68 - 5.00
ทัศนคติที่เหมาะสมระดับปานกลาง	2.34 - 3.67
ทัศนคติที่เหมาะสมเหมาะสมระดับต่ำ	1.00 - 2.33

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามด้านการรับรู้ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ เป็นคำถามปลายปิด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ การทำแท้ง รวมทั้งผลกระทบด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ข้อคำถามเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเข้าใจตามการรับรู้มากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเข้าใจตามการรับรู้
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตัดสินใจไม่ได้ว่าข้อความนั้นตรงกับความเข้าใจตามการรับรู้หรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับกับความเข้าใจตามการรับรู้
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับกับความเข้าใจตามการรับรู้มากที่สุด

ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ลักษณะของข้อคำถามเชิงบวก ถ้าตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ส่วนข้อคำถามเชิงลบ ถ้าตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ และมีการแปลผลคะแนน จัดกลุ่มโดยวิธีการ

กำหนดเกณฑ์ตามช่วงคะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) โดยใช้คะแนนสูงสุดลดด้วยคะแนนต่ำสุด และ นำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับการวัดที่ต้องการ 3 ระดับ

ระดับการรับรู้ผลของการมีเพศสัมพันธ์	ค่าคะแนนเฉลี่ย
การรับรู้ผลของการมีเพศสัมพันธ์ระดับสูง	3.68 - 5.00
การรับรู้ผลของการมีเพศสัมพันธ์ระดับปานกลาง	2.34 - 3.67
การรับรู้ผลของการมีเพศสัมพันธ์ระดับต่ำ	1.00 - 2.33

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ เป็นคำถามปลายปิด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงอันตรายที่อาจถึงขั้นคุกคามต่อชีวิต เกิดความพิการ หรือเจ็บป่วยเรื้อรัง มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ข้อคำถามเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเข้าใจตามการรับรู้มากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเข้าใจตามการรับรู้
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตัดสินใจไม่ได้ว่าข้อความนั้นตรงกับความเข้าใจตามการรับรู้หรือไม่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับกับความเข้าใจตามการรับรู้
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเข้าใจตามการรับรู้มากที่สุด

ข้อคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ลักษณะของข้อคำถามเชิงบวก ถ้าตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ส่วนข้อคำถามเชิงลบ ถ้าตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนนเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ และมีการแปลผลคะแนน จัดกลุ่ม โดยวิธีการกำหนดเกณฑ์ตามช่วงคะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) โดยใช้คะแนนสูงสุดลดด้วยคะแนนต่ำสุด และ นำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับการวัดที่ต้องการ 3 ระดับ

ระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์	ค่าคะแนนเฉลี่ย
การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ระดับสูง	3.68 - 5.00
การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ระดับปานกลาง	2.34 - 3.67
การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ระดับต่ำ	1.00 - 2.33

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิทเป็นคำถามปลายปิด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความคิด หรือความรู้สึกของวัยรุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิทในกลุ่มที่วัยรุ่นคบหาไปเที่ยวร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกัน ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การเสพยาเสพติด การเที่ยวสถานเริงรมย์ การอ่านหนังสือหรือภาพยนตร์โป๊ การเล่นเกมอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าห้องสนทนาเรื่องเพศ หรือดูเว็บไซต์ลามก การไปเที่ยวกับคนแปลกหน้า การเปลี่ยนคู่อักรบ่อยๆ และการมีเพศสัมพันธ์ เป็นข้อความที่ประยุกต์มาจากแบบสอบถามของ คาร์มึ ภูษณสุวรรณศรี (2540), วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์ (2546) ข้อคำถามเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ

มี	หมายถึง	กลุ่มเพื่อนสนิทมีพฤติกรรมเสี่ยงตามข้อความนั้น
ไม่มี	หมายถึง	กลุ่มเพื่อนสนิท ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงตามข้อความนั้น
ไม่ทราบ	หมายถึง	ไม่ทราบว่ากลุ่มเพื่อนสนิทมีพฤติกรรมเสี่ยงตามข้อความนั้น

ข้อคำถามมีให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ ถ้าตอบ มี ไม่มี และไม่ทราบ ให้คะแนนเป็น 2,1,0 ตามลำดับ และมีการแปลผลคะแนน จัดกลุ่มโดยวิธีการกำหนดเกณฑ์ตามช่วงคะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) โดยใช้คะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด และนำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับการวัดที่ต้องการ 3 ระดับ

ระดับพฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิท	ค่าคะแนนเฉลี่ย
พฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิทระดับสูง	1.34 - 2.00
พฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิทระดับปานกลาง	0.67 - 1.33
พฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิทระดับต่ำ	0.00 - 0.66

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามการมีน้ดและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และการใช้สิ่งเสพติด การเที่ยวสถานเริงรมย์ และการรับสิ่งกระตุ้นทางเพศจากสื่อ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา เป็นคำถามปลายปิด ข้อคำถามเป็นการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ประเมินตามความถี่ในการปฏิบัติ ดังนี้

ประจำ	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเกือบทุกวัน (4-7 วัน/สัปดาห์)
บ่อยครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นทุกๆ สัปดาห์ (1-3 วัน/สัปดาห์)
บางครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นทุกๆ 2 สัปดาห์
นานๆ ครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยกว่าเดือนละครั้ง
ไม่เคย	หมายถึง	ไม่เคยมีการปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

ข้อคำถามมีให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ ถ้าตอบ ประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย ให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 และมีการแปลผลคะแนน จัดกลุ่มโดยวิธีการกำหนดเกณฑ์ตามช่วงคะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) โดยใช้คะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด และนำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับการวัดที่ต้องการ 3 ระดับ

ระดับของการปฏิบัติ	ค่าคะแนนเฉลี่ย
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง	3.68 - 5.00
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง	2.34 - 3.67
มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ	1.00 - 2.33

(1) แบบสอบถามการมีน้ดและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม เป็นคำถามปลายปิด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการมีน้ดและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม ในสถานที่ต่างๆหรือบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์

(2) แบบสอบถามการคืบเครื่องคืบที่มีแอลกอฮอล์และการใช้สิ่งเสพติด เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ การดื่มสุรา การคืบเครื่องคืบที่มีแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การเสพยาบ้า ยาแก้ไอผสมสารเสพติด(MB) กัญชา เฮโรอีน ฯลฯ

(3) แบบสอบถามการเที่ยวสถานเริงรมย์ เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการไปเที่ยวตามสถานบันเทิง สถานเริงรมย์ ที่เอื้อต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น เช่น ผับ ดิสโก้เทค คาราโอเกะ บาร์เบียร์ คอฟฟี่ คอนเสิร์ต โรงภาพยนตร์ อาบอบนวด ฯลฯ

(4) แบบสอบถามการรับสิ่งกระตุ้นทางเพศจากสื่อ เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับสิ่งกระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องเพศสัมพันธ์และก่อให้เกิดความรู้สึกทางเพศ ได้แก่ หนังสือ โทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ภาพยนตร์ วิทยุ/วีซีดี/ดีวีดี และอินเทอร์เน็ต

ส่วนที่ 9 แบบสอบถามพฤติกรรมทางเพศ ประกอบด้วย

ข้อมูลแจกแจง (Categorical data) ได้แก่ ประสิทธิภาพการมีเพศสัมพันธ์ บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ การใช้ถุงยางอนามัย สาเหตุสำคัญที่มีเพศสัมพันธ์ สถานที่มีเพศสัมพันธ์เพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในวันสำคัญ ประสิทธิภาพการตั้งครรภ์ การทำแท้งและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวนคู่นอนประจำในปัจจุบัน บุคคลแรกที่ให้คำปรึกษาปัญหาทางเพศ ข้อคำถามมีลักษณะให้เลือกคำตอบวัดโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ข้อมูลต่อเนื่อง (Continuous data) อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ระยะเวลาสานความสัมพันธ์ ข้อคำถามมีลักษณะให้เติมคำตอบ วัดเป็นค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

4.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.3.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

- (1) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข
- (2) นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้ง

4.3.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)

- (1) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความตรงและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 30 ชุด

- (2) นำผลที่ได้วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง ได้แก่ ค่าแปรความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมในครอบครัว ทศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ พฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิท การมีนัดและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม และการรับสิ่งกระตุ้นทางเพศจากสื่อ ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) โดยค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป (Hair et al., 1998 อ้างถึงใน ตำราแจ้ง จันทร์

สุวรรณ, 2547) พร้อมทั้งพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ สัมพันธ์กับข้อคำถามอื่นๆ รวมกัน (Item Total Correlation) ถ้าสัมพัทธ์มากและไม่ติดลบ (+.20) แสดงว่าข้อคำถามนั้นเหมาะสม (ถ้า < .20 หรือติดลบต้องปรับปรุง หรือตัดทิ้ง ได้ผลดังนี้

1. ตัวแปรความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.71
 2. ตัวแปรรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมในครอบครัว ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.60
 3. ตัวแปรทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.72
 4. ตัวแปรการรับรู้ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.61
 5. ตัวแปรการรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.71
 6. ตัวแปรพฤติกรรมของเสี่ยงกลุ่มเพื่อนสนิท ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.71
 7. ตัวแปรการมีนัดและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.74
 8. ตัวแปรการรับสิ่งกระตุ้นทางเพศจากสื่อ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80
- 4.3.3 นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขจนได้เครื่องมือที่สมบูรณ์
- 4.3.4 นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

5.1.1 ทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขั้นตอนเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.2 ประสานงานกับครู ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการโรงเรียนชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา กำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดเตรียมสถานที่ที่ไม่ถูกรบกวน มีการจัดบรรยากาศให้เป็นสัดส่วน คือ ให้นักกลุ่มตัวอย่างนั่งแยกโต๊ะให้ห่างกันพอประมาณเพื่อความความเป็นส่วนตัวและไม่ต้องระแวงว่าคนอื่นจะมองเห็นคำตอบ

5.1.3 ในวันเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้แนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอความยินยอมและสมัครใจก่อนการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งเน้นย้ำเรื่องการรักษาความลับ โดยข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการวิจัย นำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่ทราบว่าคุณสมบัติแต่ละชุดที่ได้เป็นของใคร เพราะไม่ต้องระบุชื่อ - นามสกุล และสถานศึกษา

5.1.4 แจกแบบสอบถามแต่ละชุดให้นักศึกษาซึ่งบรรจุในซองสีน้ำตาลปิดผนึก เพื่อให้นักกลุ่มตัวอย่างมั่นใจว่าผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่างคนอื่นๆ จะไม่เห็นข้อมูลขณะที่นำส่งคืน อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด เปิดโอกาสให้นักกลุ่มตัวอย่างซักถามเมื่อมีข้อสงสัย แล้วให้นักกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ก่อนส่งแบบสอบถามคืนให้นักกลุ่มตัวอย่างตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และใส่ซองปิดผนึกด้วยตนเอง หลังจากนั้นก็นำมาหย่อนลงในกล่องที่เตรียมที่มีลักษณะคล้ายหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การตรวจสอบข้อมูล

6.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วน สอดคล้องกันของแบบสอบถามแต่ละชุด สร้างคู่มือการลงรหัส และลงรหัสในแบบสอบถาม

6.1.2 บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ 2 ครั้ง 2 คน (Double check) โดยจัดเก็บข้อมูลเป็น 2 แฟ้ม จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกข้อมูล โดยการเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 2 ชุด ว่าตรงกันหรือไม่ หากไม่ตรงกันจะต้องตรวจสอบกับแบบสอบถามและแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง

6.1.3 ตรวจสอบรหัสที่อยู่นอกเหนือจากที่กำหนดและตรวจสอบความสอดคล้องกันของแบบสอบถามโดยการหาความถี่ และสร้างตารางแจกแจง 2 ทาง

6.1.4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Stata 7.0

6.2 สถิติที่ใช้

6.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

(1) การแจกแจงความถี่ ร้อยละ เพื่อบรรยายข้อมูลเชิงนับ (Categorical data) ได้แก่ เพศ ระดับชั้นการศึกษา ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ลักษณะการพักอาศัยขณะเรียนในปัจจุบัน สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ การใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ สาเหตุสำคัญที่มีเพศสัมพันธ์ สถานที่มีเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในวันสำคัญ จำนวนคู่นอนประจำในปัจจุบัน ประสบการณ์การตั้งครรภ์ การทำแท้งและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ บุคคลแรกที่ให้คำปรึกษาเรื่องเพศ

(2) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด ต่ำสุด เพื่อบรรยายข้อมูลต่อเนื่อง (Continuous data) ได้แก่ อายุ จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือน ระยะเวลาในการสถานความสัมพันธ์ ทิศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรคเอดส์ การมีน้ำคั่งและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การใช้สิ่งเสพติด การเที่ยวสถานเริงรมย์ ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมในครอบครัว พฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิท และการรับสิ่งกระตุ้นทางเพศจากสื่อ

6.1.1 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่

(1) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ โดยใช้สถิติการถดถอยพหุแบบลอจิสติก (Multiple Logistic Regression) โดยมีการถ่วงน้ำหนักตามวิธีการสุ่ม เพื่อประมาณค่าระดับความสัมพันธ์ (Magnitude of association) ระหว่างปัจจัยที่ศึกษา คือ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา จำนวนเงินที่ได้รับเพียงพอในการใช้จ่าย ลักษณะการพักอาศัยขณะเรียนในปัจจุบัน ความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมในครอบครัว ทิศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรคเอดส์ พฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อนสนิท การมีน้ำคั่งและอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และการใช้สิ่งเสพติด การเที่ยวสถานเริงรมย์ และการรับสิ่งกระตุ้นทางเพศจากสื่อ กับการ

มีเพศสัมพันธ์ โดยการควบคุมผลกระทบจากปัจจัยอื่นๆ ค่า Odds Ratio ที่ได้จาก Multiple Logistic Regression เป็นค่าระดับความสัมพันธ์ที่ควบคุมผลจากทุกปัจจัยที่ปรากฏใน Model (Adjusted OR)

(2) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

ผู้วิจัยได้เสนอขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้ไว้ ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2550 เลขที่: HE491137